

Trpas – Od skautingu ke Skautu

Jak jsem začal

V roce 1968, v sedmé třídě základní školy, jsem se od spolužáků dozvěděl, že náš učitel dějepisu hledá a oslovuje kluky se zájmem o členství v nově vznikajícím skautském oddíle.

Protože jsem hodně četl – zejména knihy o přírodě a dobrodružství (J. O. Curwood, E. T. Seton, Zane Grey, Jack London, Josef Brdečka a samozřejmě Jaroslav Foglar) – nebylo mi toto téma vůbec cizí.

A jelikož jsem dětství prožil na samotě a les byl nedaleko, velmi mě to oslovilo. Co jsem chtěl vědět nebo umět, musel jsem si sám najít, vyrobit či nastudovat, protože doma nebyl nikdo, kdo by mě poradil a vedl mě. Toužil jsem po někom, kdo by mi pomohl porozumět přírodě a jejím zákonitostem. Žil jsem tehdy ve městě, a tak byl skautský oddíl velkou výzvou. Vyhledal jsem učitele, požádal jej, zda bych mohl být vybrán – a povedlo se. Dopisem mi přišly pokyny:

„Třináctého dne měsíce května v 17 hodin se dostav, nikým nepozorován, do blízkosti skály Žába. Na signál – trojí vraní zakrákání – vystup ze svého úkrytu.“

Stalo se. Bylo nás kolem dvaceti. Naši vedoucí – vůdci oddílu – byli:

- Jan Šolc – Kol
- Otta Pačes – Otta
- Ivan Zeh – Miki
- Bedřich Kurhajec – Béd'á
- Milan Mader

Oddíloví rádcí:

- Jaroslav Procházka – Špacír
- Jan Havelka – Sak
- Jiří Maršík – Robin

Tak byl obnoven 2. oddíl Junáka v Liberci. Od té doby se vždy 13. května v 17:00 scházejí ti, kteří mohou, na Žábě (dnešní Kovadlině) u liberecké Výšiny.

Stal jsem se členem družiny Vyder. Další družiny byly Ostříži a Zubři.

Žili jsme oddílovým životem, učili se a hledali klubovnu.

Mezitím nás 21. 8. 1968 obsadili „rudí bratři z východu“.

Složili jsme skautský slib – 26. 10. 1968 – a těšili se na tábor 1969. Někteří rodiče však ze strachu z možných postihů své děti odhlásili.

Přežili jsme rok, rozrostli se o družinu Daňků, přišli o možnou klubovnu, ale rýsovala se jiná. Nakonec však zůstala jen možnost.

Tábor 1970 byl poslední, což vedoucí věděli, a tak nám chtěli dát co nejvíce. Trval 4 týdny a byl úžasný.

Nejstarší členy oddílu přesunuli z řad skautů do roverské hlídky (Pedro, Kudrnáč a Trpas). Jejich první akcí byl pěší pochod z tábora u Osečan ke spřátelenému libereckému táboru u Blatenky (70 km). Cesta vedla přes Orlík, kde byl tábor liberecké Flotily, a přes Vltavu nás převezli.

V září jsme měli oddílovou výpravu na Ještědský hřeben. Večer u ohně nám vedoucí oznámili očekávanou zprávu – Junák byl opět zrušen a oddíl musí být rozpuštěn.

Vedoucí však našli řešení: oddíl přestal být skautským a stal se turistickým při TJ Lokomotiva Liberec. Vedoucími se stali br. Miki a Šedous – tatínek jednoho člena 2. oddílu, důstojník ve výslužbě. To poskytlo politické krytí před „rudými“ úřady.

Br. Špacír do oddílu zavedl skautské prvky a vedení chtělo zavést také slib člena oddílu. Jako skautská roverská hlídka jsme odmítli slib skládat – měli jsme přece slib skautský. Po dvou letech jsme tedy přestali být členy turistického oddílu.

Soustředil jsem se na vzdělání, fyzickou, trampskou osadu a partnerské vztahy.

V roce 1981 jsem potkal br. Špacíra a ten mi navrhl, abych během táborové hry sehrál roli záškodníka. Povedlo se a po prázdninách jsem se stal opět členem oddílu. O novém slibu nebyla řeč.

S br. Špacírem jsme o prázdninách začali připravovat roční program činnosti. Já jsem se věnoval mladším členům, Špacír starším – samozřejmě na principech skautské výchovy. Tehdy jsem pochopil jak, proč a také účinnost jednotlivých kroků.

Tak jsem „čuchnul“ ke skautské výchově. V oddíle byly věkové kategorie skautská a roverská. Roveři se na svých cestách potkali s turistickým oddílem děvčat z Litoměřic, který vedla Iva Macková. Ta pak navštívila náš tábor u Lanškrouna. Že byla sledována, nám došlo ve chvíli, kdy na tábor přijela politická kontrola přímo z Lanškrouna. Narazili – celý oddíl byl na dvoudenní výpravě.

Tak šel čas až do roku 1990.

Obnovil se Junák. Turistický oddíl jsme převedli zpět pod lilii.

Začal jsem si vytvářet skautské vzdělání:

- čekatelská zkouška (uznána za práci v turistickém oddíle)
- vůdcovská zkouška
- Severočeská lesní škola
- Instruktorská lesní škola

a postupoval jsem po skautské stezce:

- zástupce vůdce oddílu
- vůdce oddílu
- vůdce střediska
- výchovný zpravodaj ORJ Liberec

- výchovný zpravodaj oblasti Podještědská
- vůdce Severočeské lesní školy

Organizoval jsem:

- vůdcovský kurz – vůdce
- vůdcovské zkoušky – vůdce, zkoušející
- Severočeskou lesní školu – instruktor, vůdce

V roce 1998, na skautském sněmu, byla ses. Iva Macková zvolena starostkou Junáka. Bylo příjemné vidět ve vedení známé lidi.

Nastal však konflikt mezi starostkou Ivou Mackovou a náčelníkem br. Františkem Šmajclem – Rikim.

Podle mých informací vznikl konflikt proto, že náčelnictvo chtělo změnit dobrovolnou činnost vedení na placený zaměstnanecký poměr, přijmout členství v ČRD (včetně organizací jako Pionýr) a zrušit aktivní členství oldskautských složek. To bylo v rozporu s prohlášením přípravného výboru pro znovuoobnovení Junáka v roce 1990. Citace:

„Jsme za to, že je třeba vystavět skautskou organizaci nejen pro děti a mládež, kterým je především určena, ale své důležité místo členské a výchovné by v ní měla mít i základna dospělých. Nenechme budovat svou organizaci na půdě současného Socialistického svazu mládeže a to ani v nejvolnější formě.“

Ústřední rada si však prosadila své.

Následoval „kolotoč“ – lavina setkávání členů oddaných původním principům skautingu. Došlo dokonce k fyzickému zabránění účasti ses. starostky na jednání ústřední rady.

A pak přišla otázka: Co dál?

Na této „sněhové kouli“ vznikla dohoda o založení nové skautské organizace.

Největším problémem bylo vyrovnat se s formulací „Junák je věrný a oddaný“. Ano – věrný a oddaný *myšlenkám* skautingu, nikoli organizaci, která se tyto myšlenky rozhodla upravit podle svých zájmů.

Tak vznikl SKAUT – český skauting ABS.

Zlé jazyky tvrdí, že je to „brzda skautingu“. Kdo skauting zná, ví, že ABS u nás není jen automobilový brzdový systém, ale také iniciály Antonína Benjamina Svojsíka, bratra Zakladatele.

O vzniku více v historii Skauta ABS.

Jak dál?

Vytvořili jsme nový znak – skautskou lilii a skautský trojlístek v jednom. Na rozdíl od WOSM a WAGGS.

Chyběl program, ale našla se symbolika: lilie má šest okvětních lístků, trojlístek šest vrcholů. Tak vznikl koncept **Šesti liliových lístků**. Stačilo je naplnit obsahem.

Skautská výchova ve Skautu ABS dostala rozdělení:

1. **Duchovní dimenze skautingu** – BÍLÝ
2. **Rodina a společnost** – ČERVENÝ
3. **Sám sobě** – MODRÝ
4. **Příroda a turistika** – ZELENÝ
5. **Kultura a estetika** – ŽLUTÝ
6. **Hra a práce** – HNĚDÝ

Vznikl soupis poznatků a dovedností, které by naši členové měli znát, aby mohli říci: „Jsem připraven (a).“ Začalo se mu říkat **Skautská stezka**.

Protože však čert nikdy nespí (omlouvám se těm s přezdívkou), název vyvolal asociaci se „Stezkou“ Junáka. Proto upřesňuji:

- Skautská stezka v ABS je **program pro jednotlivce a oddíly** a je určena vůdcům pro přípravu činnosti.
- Děti mají přehled v tištěné podobě, aby věděly, co se učí – ale nemají se učit samy.
- Vůdce má naučit děti co nejvíce ze Šesti liliových lístků.
- Splněné poznatky a dovednosti jsou vidět **na kroji**.
- Základem je **družinový systém**.

Nesrovnávejte stezku Junáka se stezkou Skauta ABS.

To je cesta nového hnutí Skaut – Český skauting ABS.

Trpas, emeritní starosta Skauta ABS

13. 4. 2025